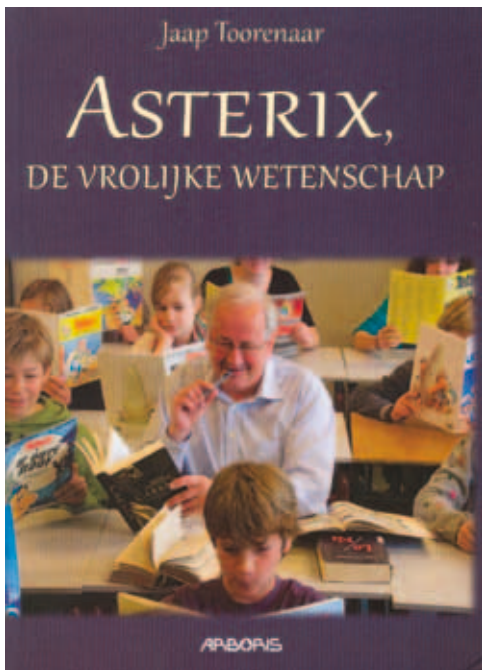

'InZicht' licht u in over nieuwe boeken, congressen en lezingen in taalkundig Nederland en België. Vermelding in deze rubriek betekent niet dat de redactie ze aanbeveelt. Voor een zo volledig mogelijk beeld hebben wij ook uw hulp nodig. Weet u iets waarvan u denkt dat het in deze rubriek thuishoort, laat het ons dan weten. Verschijningsdata en prijzen onder voorbehoud.

Asterix vertalen

Volgens een bekende uitspraak is poëzie datgene wat verloren gaat in vertaling. Maar dat geldt niet alleen voor poëzie, ook voor humor – en zeker voor de humor in de Nederlandse vertalingen van de Asterix-stripalbums van tekenaar Albert Uderzo en scenarist René Goscinny. Daarmee is niet gezegd dat de albums in het Nederlands niet leuk zouden zijn, alleen dat veel van de originele Franse grappen eruit zijn verdwenen. Dat is niet te wijten aan onkunde van de vertalers die de albums bewerkt hebben, maar enkel aan de onvertaalbaarheid van de grappen.

De Asterix-albums staan erom bekend dat er erg veel verwijzingen in zitten naar kunst, literatuur, geschiedenis, politiek en allerlei actuele zaken. Sommige van die verwijzingen zijn voor Nederlanders te vatten – ook wij (of in ieder geval iedereen van boven de dertig) weten wie Sean Connery is en herkennen dus een personage dat naar hem gemodelleerd is. Maar veel andere zijn specifiek Frans, en zijn dus hooguit voor francofielen navolgbaar. Franse acteurs en politici die in de strips gekarakteriseerd worden, worden door ons niet herkend. En tekstuele verwijzingen naar typisch Franse zaken zeggen ons ook niets, evenmin als alle woordspelingen, die enkel een moedertaalspreker zal herkennen. Het vertalen van zo'n stripverhaal is daarom een zeer lastige klus.

Asterix-kenner en docent klassieke talen Jaap Toorenaar heeft die vele spitsvondigheden geïnventariseerd in *Asterix, de vrolijke wetenschap*. Per album (er zijn er inmiddels 34 verschenen) bespreekt hij alle karikaturen, woordspelingen, verwijzingen en namen van personages, en wat ermee gedaan is door de vertalers – en de hervertalers; de eerste tien afleveringen zijn inmiddels voor een tweede keer onder handen genomen. Hij deelt veel pluimen uit voor de soms zeer creatieve vertaalfondsten, maar vermeldt ook de miskleunen. Een enkele keer kijkt hij ook naar vertalingen uit andere landen.

Toorenaar neemt ook de historische juistheid van de stripverhalen onder de loep. Met die juistheid is overigens weinig mis, want Uderzo en Goscinny schepten er eer in om de wereld van de Galliërs en de Romeinen zo authentiek mogelijk weer te geven. Zozeer zelfs dat weleens is beweerd dat Asterix meer heeft bijgedragen aan de verspreiding van de kennis over de klassieke wereld dan zeshonderd jaar universitaire wetenschap heeft kunnen doen.

Asterix, de vrolijke wetenschap is een uitgave van Arboris en kost € 19,90 (gebonden, 144 blz.). ISBN 978 90 3430 404 9

■ DYSLEXIE

Mensen met dyslexie hebben moeite met lezen en schrijven, en dat vormt een grote beperking bij het leren. In het onderwijs wordt er vandaag de dag veel aan gedaan om hen te helpen, maar daarmee zijn ze er

niet. Dyslexie zorgt voor beperkingen, en die moeten overwonnen of gecompenseerd worden. Léon Biezeman, zelf dyslecticus, voerde een onderzoek uit onder vijfhonderd dyslectici naar de strategieën en aanpassingen die zij gebruiken om hun zwakke lees- en schrijfvaardigheid te compenseren. In zijn *Handboek dyslexie compenseren* beschrijft hij de bevindingen van zijn onderzoek en biedt hij dyslectici door middel van een training de mogelijkheid om zelf te bepalen welke strategieën voor hen doelmatig en succesvol zouden kunnen zijn.

Ongeveer tegelijk met dit handboek publiceerde Biezeman ook een bundeling van verhalen en gedichten van basisschoolleer-

lingen met dyslexie, onder de titel *Schrijven met dyslexie*. Met dit boek wil hij laten zien dat dyslectische kinderen weliswaar moeite hebben met foutloos schrijven, maar dat ze geen enkele moeite hebben om hun ideeën, gedachten en fantasieën op papier te zetten.

- *Handboek dyslexie compenseren* is een uitgave van Garant en kost € 28,- (ingenaaid, 196 blz.). ISBN 978 90 8575 038 3
- *Schrijven met dyslexie. Kinderen doen hun verhaal* is een uitgave van Cyclus en kost € 20,- (ingenaaid, 165 blz.). ISBN 978 90 8575 040 6

■ BRABANTSE NATUUR EN CULTUUR

Philo Ijpelaar is een kenner van de Noord-Brabantse cultuur en natuur. In zijn boek *Garendiefkes, oerbanken en stempelen* heeft hij de interessantste informatie en wetenswaardigheden over Brabantse geografische benamingen, dieren- en plantennamen, natuurverschijnselen en culture-

le gebruiken bijeengebracht in een lexicon – van *aalpieper*, *aardappelfooi* en *ackermaelshout* tot *zwaluwkruid*, *Zwammegat* en *zwollemme*.

Garendiefkes, oerbanken en stempelen is een uitgave van KNNV Uitgeverij en kost € 14,95 (ingenaaid, 160 blz.). Bestellen: Knnvuitgeverij.nl. ISBN 978 90 5011 349 6

■ MINIWOORDENBOEKEN

Van Dale heeft zijn reeks miniwoordenboeken weer uitgebreid, met deeltjes over het Afrikaans, Arabisch, Chinees en Grieks. (Indonesisch, Deens, Noors, Zweeds, Turks, Portugees, Engels, Frans, Duits, Spaans en Italiaans waren al eerder verschenen.) De boekjes op zakformaat geven van circa 10.000 woorden de vertaling in en uit de vreemde taal. De delen Arabisch en Chinees vermelden ook de uitspraak.

De miniwoordenboeken kosten € 7,50 per stuk (gebonden, circa 480 blz.).

■ KATS

Schrijver Rudy Kousbroek (1929-2010) was een verklaard kattenliefhebber, en hij schreef dan ook veel verhalen en artikelen waarin zijn adoratie voor poezen en katten tot uiting kwam.

Ook het door Kousbroek en zijn vrouw Sarah Hart geschreven *Wat moet ik zeggen en hoe zeg ik het in het kats* is zichtbaar het werk van twee kattenfanaten. Het uit 1980 stammende boekje (in vestzakformaat) is nu opnieuw uitgegeven. Het is opgezet als een 'wat en hoe'-gidsje en bevat in thematische hoofdstukjes ('Begroetingen', 'In de keuken', 'Godsdienst') ingedeelde zinnestukjes die van pas kunnen komen in de conversatie met een kat. De katse vertalingen doen vermoeden dat Kousbroek en Hart (die Ierse is) met hun katten vooral Engels spraken.

Wat moet ik zeggen en hoe zeg ik het in het kats is een uitgave van Augustus en kost € 4,95 (gelijmd, 85 blz.). ISBN 978 90 457 0470 8

■ SPRAAK- EN TAALMOEILIJKHEDEN

Vijf tot zeven procent van de Nederlandse kinderen heeft ernstige spraak- en/of taalmoeilijkheden (ESM). Dat is een flinke handicap: leren, luisteren, begrijpen, communiceren – alles gaat veel moeilijker. In *Ik ben niet perfect, nou en!* worden zes kinderen met ESM geportretteerd door middel van gesprekken met hun ouders. Die vertellen wat het betekent een kind met ESM te hebben en hoe ze daar met de hulp van leerkrachten en therapeuten mee omgaan. En en passant geven ze veel tips.

Ik ben niet perfect, nou en! Zes portretten van kinderen met ernstige spraak- en/of taalmoeilijkheden (ESM) van Riet Grauwels en Caroline Houmes is een uitgave van Van Tricht uitgeverij en de Koninklijke Auris Groep en kost € 15,- (in-gehaaid, 56 blz.). ISBN 978 90 77822 40 1

■ SPREKEN IN HET OPENBAAR

Een toespraak, een presentatie of een praatje, er zijn mensen die ze zo uit de mouw schudden, maar wie er minder aanleg voor of ervaring mee heeft, kan er wel wat steun bij gebruiken. Je kunt je natuurlijk ver-

schuilen achter een PowerPoint-presentatie, maar dat is niet nodig als je je goed voorbereidt, zo wordt weer eens uiteengezet in twee onlangs verschenen boeken die

aspirant-redenaars de hand willen reiken.

Het eerste is *Ik kwam, sprak en overwon* van presentatietrainer J. Consten. Hij behandelt zaken als structuur, stemgebruik, lichaamstaal, interactie en improvisatie, en omdat hij de spreker in spe graag een persoonlijke stijl laat ontwikkelen, gaat hij ook in op "stijl en passie". Het boek bevat veel tips en trucs.

Het tweede boek is *Nooit meer met je mond vol tanden!* van Piet van Sterkenburg en Ed Landman. Het is in vergelijking met Constens boek wat lichter en lossier, maar ook minder uitgebreid. Ook deze auteurs behandelen de voorbereiding en de structuur, maar ze besteden daarna veel meer aandacht aan allerlei verschillende soorten gelegenheidstoespraken, zoals dank- en afscheidsredes, verjaardags-, huwelijks- en jubileumtoespraken etc. Ook wijden ze een apart hoofdstuk aan het onderwerp humor.

• *Ik kwam, sprak en overwon. Presenteren met stijl, flair en passie* is een uitgave van Thema en kost € 22,95 (gelijmd, 160 blz.).

ISBN 978 90 5871 359 9

• *Nooit meer met je mond vol tanden! Een toesprakenboekje* is een uitgave van Scriptum en kost € 9,95 (ingenaaid, 150 blz.).

ISBN 978 90 3594770 6

■ ANDERE TAALGRENSEN

In 2009 verscheen *Over de taalgrensen*, waarin journalist Guido Fonteyn uitvoerig ingaat op de veelbesproken lijn die België in tweeën deelt. Het boek behandelt historische en maatschappelijke aspecten, maar geeft ook een beeld van hoe die taalgrens er in het echt uitziet wanneer je erlangs reist.

In zijn onlangs verschenen boek *Grensg gebied* doet Fonteyn hetzelfde, maar nu voor het verlengde van de taalgrens, namelijk de grens tussen Wallonië en Nederland, Duitsland en Luxemburg – het deel van België waar Duits gesproken wordt. Het eerste deel geeft in vijf hoofdstukken inzicht in de geschiedenis van de zogeheten Oostkantons en het ontstaan van de grenzen tussen de landen en de verschillende taalgemeenschappen. In deel twee worden alle gemeentes die langs de taal- en/of de landsgrenzen liggen geportretteerd. Het boek bevat veel kleurenfoto's en ook een bijlage met toeristische informatie.

Grensg gebied. Van Voeren tot Sankt Vith is een uitgave van Epo en kost € 16,50 (gelijmd, 166 blz.).

ISBN 978 90 6445 695 4

■ TAALHULPBOEKEN

In de 'Geregeld'-serie, een reeks taalhelpboeken geschreven door de Taaladvies-

dienst van Onze Taal, zijn twee nieuwe delen verschenen. *Grammatica geregeld* licht alle gangbare grammaticale begrippen toe, van 'onderwerp' tot 'belanghebbend voorwerp' en van 'werkwoord' tot 'onbepaald rangtelwoord'. De uitleg wordt verduidelijkt met veel voorbeelden.

Tekstvorm geregeld laat zien waaraan je moet denken bij het opstellen van teksten in het algemeen – indeling, kopjes, cursivering e.d. – en een aantal specifieke genres, zoals e-mails, brieven en persberichten. Zie ook de aanbieding op blz. 64.

Grammatica geregeld en *Tekstvorm geregeld* zijn verschenen bij Sdu Uitgevers en kosten € 11,95 (gelijmd, 123 resp. 138 blz.).

ISBN 978 90 12 58134 9 resp. 978 90 1258135 6

■ STANDAARDTAAL

In 2009 werd aan de Universiteit Leiden een symposium gehouden onder de titel 'Standaardtalen in beweging. Standaardisatie en destandaardisatie in Nederland, Vlaanderen en Zuid-Afrika'. De centrale vraag was in hoeverre het Nederlands en het Afrikaans bedreigd worden door de toenemende taalvariatie in het Nederlandse en Afrikaanse taalgebied. Een deel van de lezingen die tijdens het symposium werden gehouden, zijn nu samengebracht in een congresbundel. Onderwerpen die in het boek aan de orde komen, zijn onder meer standaardisatie in het geschreven Nederlands van de 17de en 18de eeuw, de veranderde positie van het Afrikaans na de apartheid, en Abram de Swaans theorieën over een wereldtalenstelsel.

Standaardtalen in beweging (onder redactie van Marijke van der Wal en Eep Francken) is een uitgave van Stichting Neerlandistiek en Nodus Publikationen en kost € 22,50 excl. porto (ingenaaid, 217 blz.). Bestellingen: Stichting Neerlandistiek VU, De Boelelaan 1105, 1081 HV Amsterdam. ISBN 978 90 8880 015

■ HEDENDAAGS TAALGEBRUIK

Schrijver en taalliefhebber Anton Buiks neemt in zijn in eigen beheer uitgegeven bundel *Alles goed?* het hedendaagse taalgebruik onder de loep. In korte columnachtige stukjes noteert hij zijn overdenkingen naar aanleiding van allerlei woorden en uitdrukkingen (*zeilmeisje*, *profiel*, *laat je niet gek maken*) en ontwikkelingen (sms-taal). Zijn speciale aan-

dacht hebben taalconventies: dingen die we zeggen omdat dat zo hoort of omdat ze van ons verwacht worden.

Alles goed? is uitgegeven bij Boekscout en kost € 14,95 (gelijmd, 146 blz.). Bestellen: Boekscout.nl. ISBN 978 94 6089 934 8

EN VERDER

- *Woordenboekspel* van Aldert Walrecht. Herziene uitgave van een woordenboek met moeilijke en ongebruikelijke woorden dat gebruikt kan worden bij het woordenboekspel (spelregels staan in de inleiding). Zie ook de lezersaanbieding op blz. 64. MoosMedia, € 14,95 (ingenaaid, 135 blz.). ISBN 978 90 78659 03 7
- *Zo helder schrijven als je denkt. Schrijftips voor werkstukken en masterproeven* van Vera Hoorens. Schrijfhulpboek voor studenten: “praktische handleiding om helder te schrijven in een verantwoorde stijl”. Acco, € 13,50 (ingenaaid, 78 blz.). ISBN 978 90 334 8084 3
- *Woordenboek der ICT* van Hein van Steenis. Elektronisch ICT-woordenboek met Engelse en Nederlandse trefwoorden, en meer dan 33.000 Engels/Amerikaanse afkortingen. Het woordenboek is een voortzetting van eerdere papieren edities. € 29,-. Informatie en bestellen: www.w3dict.nl.
- *Handboek webredactie* van Geert Poort en Corona de Wert. Wat komt er allemaal kijken bij het schrijven van content voor websites en het onderhouden daarvan? Thema, € 29,95 (gelijmd, 240 blz.). ISBN 978 90 5871 220 2
- *Dichten doe je zo. Poëtische technieken en hoe ze te gebruiken* van Yke Schotanus. Over het schrijven van gedichten, dat “weinig regels kent, maar des te meer uitdagingen”. Augustus, € 16,50 (gelijmd, 176 blz.). ISBN 978 90 457 0433 3